

Mål C-621/21**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

6 oktober 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:

Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i Sofia, Bulgarien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

29 september 2021

Klagande:

WS

Motpart:

Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet (utfrågningsenheten vid nationella byrån för flyktingar vid ministerrådet)

Saken i det nationella målet

Förutsättningar i direktiv 2011/95/EU för att bevilja internationellt skydd vid könsrelaterat våld mot kvinnor i form av våld i hemmet, alternativt möjligheten att bevilja status som subsidiärt skyddsbehövande på grund av ett verkligt hot om hedersmord om sökanden återvänder till sitt ursprungsland

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 med stöd av artikel 267 andra stycket FEUF

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1. Följer det av skäl 17 i direktiv 2011/95/EU att definitionerna i FN-konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor av den 18 december 1979 samt Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet ska tillämpas för klassificeringen av könsrelaterat våld mot kvinnor som skäl för att bevilja internationellt skydd enligt Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning av år 1951 samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, eller har begreppet könsrelaterat våld mot kvinnor som skäl för att bevilja internationellt skydd enligt direktiv 2011/95 en självständig innebörd som skiljer sig från den i nämnda folkrättsliga instrument?
2. Om det, i fall där könsrelaterat våld mot kvinnor åberopas, endast är relevant att ta hänsyn till vilket biologiskt eller socialt kön den som utsätts för förföljelse har (våld som riktas mot en kvinna på grund av att hon är en kvinna) för att fastställa tillhörighet till en särskild samhällsgrupp som skäl till förföljelse enligt artikel 10.1 d i direktiv 2011/95, kan då de konkreta formerna av förföljelse och handlingarna som utgör förföljelse såsom de i den icke uttömmande uppräknings i skäl 30 i nämnda direktiv vara avgörande för ”gruppens synlighet i samhället”, det vill säga för dess särskiljande egenskap, med hänsyn till omständigheterna i ursprungslandet, eller kan dessa handlingar endast utgöra förföljelse i den mening som avses i artikel 9.2 a eller f i direktiv 2011/95?
3. Utgör det biologiska eller sociala könet, när personen som ansöker om skydd åberopar könsrelaterat våld i form av våld i hemmet, en tillräcklig grund för att fastställa tillhörighet till en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d i direktiv 2011/95, eller är det nödvändigt att fastställa en ytterligare särskiljande egenskap om artikel 10.1 d i direktiv 2011/95/EU tolkas bokstavligt enligt dess ordalydelse, enligt vilken villkoren är kumulativa och könsaspekterna utgör alternativa villkor?
4. Ska artikel 9.3 i direktiv 2011/95, när sökanden gör gällande att en grupp som inte företräder staten i den mening som avses i artikel 6 c i direktiv 2011/95 utövar förföljelse genom könsrelaterat våld i form av våld i hemmet, tolkas så, att det – för att fastställa ett orsakssamband – är tillräckligt om det är möjligt att fastställa ett samband mellan skälen till förföljelse som anges i artikel 10 och förföljelsen i den mening som avses i punkt 1, eller måste en avsaknad av skydd från den ifrågasatt förföljelsen kunna fastställas, samt föreligger detta samband när den grupp som inte företräder staten och som utövar förföljelsen inte uppfattar de enskilda handlingarna av förföljelse eller våld som könsrelaterade?

5. Kan ett verkligt hot om hedersmord om sökanden skulle återvända till ursprungslandet, såvitt de andra villkoren för detta är uppfyllda, utgöra skäl för att bevilja status som subsidiärt skyddsbehövande enligt artikel 15 a i direktiv 2011/95 jämförd med artikel 2 EKMR (ingen ska avsiktligt berövas livet), eller ska detta anses utgöra skada enligt artikel 15 b i direktiv 2011/95 jämförd med artikel 3 EKMR, såsom detta tolkats i praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna mot bakgrund av en helhetsbedömning av risken för ytterligare könsrelaterade våldshandlingar, eller räcker det att sökanden subjektivt inte vill begagna sig av ursprungslandets skydd för att beviljas subsidiärt skydd?

Anförda unionsbestämmelser

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, artikel 78.1

Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, i synnerhet skäl 17, 29 och 30 samt artiklarna 2 d och f, 4.3 c, 6, 7.2, 9.1–3, 10.1 och 10.2

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, i synnerhet artiklarna 33.2, 40.2 och 40.3

Europaparlamentets resolution av den 8 mars 2016 om situationen för kvinnliga flyktingar och asylsökande i EU (2015/2325(INI)) (nedan kallad Europaparlamentets resolution av den 8 mars 2016), i synnerhet punkterna 13, 15 och 18

Europaparlamentets resolution av den 12 september [2017] om förslaget till rådets beslut om ingående på Europeiska unionens vägnar av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet

Europaparlamentets resolution av den 4 april 2019 med en begäran om ett yttrande från domstolen över huruvida förslagen om Europeiska unionens anslutning till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet är förenliga med fördragen, samt om förfarandet för denna anslutning (2019/2678(RSP))

Rådets beslut (EU) 2017/866 av den 11 maj 2017 om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet vad avser asyl och non-refoulement

Anförd praxis från EU-domstolen

Dom (stora avdelningen) av den 14 maj 2020, FMS m.fl. (de förenade målen C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, EU:C:2020:367), i synnerhet punkterna 192, 196 och 197

Dom av den 7 november 2013 X m.fl. (de förenade målen C-119/12–C-201/12, EU:C:2013:720), punkterna 45–47

Dom av den 4 oktober 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801), punkt 89

Anförda folkrättsliga bestämmelser

Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning, undertecknad den 28 juli 1951 i Genève, i dess kompletterade och ändrade lydelse enligt protokollet om flyktingars rättsliga ställning som undertecknades den 31 januari 1967 i New York (nedan kallad Genèvekonventionen), i synnerhet inledningen och artikel 1 a siffran 2

Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) (nedan kallad konventionen om avskaffande av diskriminering av kvinnor) som antogs av FN:s generalförsamling den 18 december 1979, i synnerhet artikel 1

Den allmänna rekommendationen från CEDAW-kommittén för avskaffande av diskriminering av kvinnor, punkterna 19, 24 och 25

Konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet som antogs den 7 april 2011 av Europarådets ministerkommitté (nedan kallad Istanbulkonventionen), i synnerhet artiklarna 2, 3, 60 och 61

Konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad EKMR), i synnerhet artiklarna 2, 3 och 15

Anförd praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna

Europadomstolen, den 9 juni 2009, OPUZ mot Turkiet (nr 33401/02), punkterna 97–98

Europadomstolen, den 20 juli 2010 N mot Sverige (nr 23505/09), punkterna 55, 59, 60, 61 och 62

Anförda nationella bestämmelser

Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (lag om asyl och flyktingar, nedan kallad ZUB), i synnerhet artiklarna 8, 9, 13 och 76b samt 1 § 5 och 6 i tillägsbestämmelserna i ZUB

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden WS är medborgare i republiken Turkiet medan hennes etniska tillhörighet är kurdisk. Hon är sunnimuslim och frånskild. I juni 2018 lämnade hon Turkiet och reste till Bulgarien på laglig väg med ett nationellt pass och arbetsvisum. Hon ankom i staden Plovdiv i Bulgarien. Med hjälp av en människosmugglare skaffade hon ett visum för en vecka för Tyskland och reste med flyg till Berlin till ett av hennes föräldrars syskon. Den 21 juni 2018 ansökte hon i det landet om internationellt skydd, men återtogs av Bulgarien genom beslut av den 28 februari 2019 som meddelades av Darzhavna agentsia za bezhantsite (den statliga flyktingmyndigheten, nedan kallad DAB) efter en framställan om övertagande från Förbundsrepubliken Tyskland i syfte att pröva hennes ansökan om internationellt skydd.
- 2 Inom ramen för tre utfrågningar som skedde i oktober 2019 angav sökanden att hon haft problem med sin frånskilde före detta make BS, med vilken hon giftes bort under tvång från sin familj och med vilken hon har tre döttrar. Efter flera fall av våld, efter vilka hon upprepade gånger blivit placerad på härbärgen för kvinnor som utsatts för våld, lämnade hon i september 2016 sin make och flyttade ihop med en annan man. År 2017 ingick hon ett religiöst äktenskap med denne man. Hon har även en son från sistnämnda äktenskap. Hennes biologiska familj stödde henne inte under konflikterna med BS. Hon angav vidare att hon fruktar för sitt liv och har lagt fram bevis för att hon utsatts för hot från hennes [ex-]make, hans familj och hennes egen biologiska familj, samt att hon fruktar att de kommer att döda henne om hon återvänder till Turkiet. Hon är officiellt frånskild från sin förste make sedan september 2018. Vid denna tidpunkt hade hon redan lämnat Turkiet.
- 3 WS ansökan om internationellt skydd avslogs med motiveringen att den var ogrundad genom beslut som meddelades den 21 maj 2020 av direktören vid DAB. Myndigheten ansåg att skälen som WS anförde för att lämna Turkiet saknar relevans för den aktuella ansökan om internationellt skydd. Myndigheten ansåg även att de anförda skälen saknar samband med de skäl som anges i den bulgariska lagen, nämligen välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till särskild samhällsgrupp. Dessutom har sökanden inte gjort gällande att hon utsatts för förföljelse på grund av sitt kön. Detta beslut överklagades i domstol men fastställdes av Administrativen sad Sofia grad (Förvaltningsdomstolen i Sofia,

Bulgarien) och av Varhoven administrativen sad (Högsta förvaltningsdomstolen, Bulgarien).

- 4 Den 13 april 2021 framförde WS på nytt en ansökan om internationellt skydd och bifogade nio ytterligare skriftliga bevis som hon anser är relevanta med avseende på hennes personliga ställning och hennes ursprungsland. På grundval av dessa gör WS gällande att det föreligger skäl för erkännande av flyktingstatus för henne (enligt artikel 8.1 ZUB) till följd av att hon tillhör en särskild samhällsgrupp, nämligen kvinnor som utsatts för våld i hemmet och kvinnor som är potentiella offer för hedersbrott. I ansökan anger hon att den turkiska staten kan skydda henne från förföljelsen från den grupp som inte företräder staten, oavsett vilka åtgärder staten vidtar. Mot en möjlighet att eventuellt återvända till Turkiet framförs invändningen att WS inte har någon som hon kan lita på där, att hon fruktar att hennes frånskilde make kommer att döda henne eller att hon ska bli offer för hedersmord som begås av hans familj eller hennes egen biologiska familj, eller att hon på nytt ska bli tvingad att ingå äktenskap. Hon anser att hennes situation under tiden har förvärrats, eftersom hon har fått ett barn med en man som hon inte är gift med. Hon har även åberopat Turkiets utträde ur Istanbulkonventionen i mars 2021 som en ny omständighet. WS gör gällande att hon uppfyller villkoren enligt artikel 9.1 siffrorna 1 och 2 ZUB för beviljande av humanitär status, eftersom hon, om hon eventuellt skulle återvända till Turkiet, skulle utsättas för brott mot artiklarna 2 och 3 i EKMR.
- 5 Utfrågningsenheten vid DAB avslog WS efterföljande ansökan om att inleda ett förfarande för att bevilja internationellt skydd. WS överklagade detta beslut till den hänskjutande domstolen. Det är inte möjligt att överklaga denna domstols avgörande. Avgörandet är slutgiltigt och träder i kraft när det avkunnas.

Parternas huvudargument

- 6 WS har yrkat att beslutet som meddelades av utfrågningsenheten vid DAB ska upphävas. Hon anser att hon inom ramen för sin efterföljande ansökan om skydd har lagt fram ny skriftlig bevisning rörande hennes personliga situation och ursprungsland. Hon har gjort gällande att hon uppfyller de lagstadgade villkoren för erkännande av flyktingstatus och att hon har lagt fram ny bevisning som styrker att villkoren för beviljande av humanitär status enligt ZUB är uppfyllda.
- 7 Utfrågningsenheten vid DAB har bestridit talan och yrkat att den ska ogillas. Myndigheten har gjort gälande att den skriftliga bevisningen i det angripna beslutet har prövats och att WS inte har lagt fram några nya omständigheter med avseende på hennes personliga situation och ursprungsland som utgör skäl för beviljande av humanitär status enligt ZUB, vilka inte redan har beaktats inom ramen för det tidigare avslagsbeslutet på ansökan om beviljande av internationellt skydd.
- 8 Den hänskjutande domstolen anser att förutsättningarna för att framställa en begäran om förhandsavgörande till EU-domstolen är uppfyllda. Den hänskjutande

domstolen anser att begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning, eftersom de faktiska och rättsliga omständigheterna omfattas av unionsrättens tillämpningsområde, nämligen direktiv 2013/32/EU och direktiv 2011/95/EU. Den hänskjutande domstolen påpekar att den inte kunnat hitta några domar från EU-domstolen som rör identiska frågor som skulle vara till nytta vid lösningen av tvisten.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 9 Den hänskjutande domstolen anser att bedömningen av huruvida det finns nya omständigheter i WS flykthistoria är direkt bunden till prövningen av frågan huruvida WS uppfyller de materiella villkoren för att bevilja internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU. Med hänsyn till skäl 17 i detta direktiv erinrar den hänskjutande domstolen om de folkrättsliga instrument som är bindande för medlemsstaterna enligt denna bestämmelse. Till dessa hör, utöver Genèvekonventionen och det tillhörande protokollet om flyktingars rättsliga ställning, även konventionen om avskaffande av diskriminering av kvinnor och Istanbulkonventionen (i synnerhet med avseende på legaldefinitionerna i artiklarna 34–40). Trots att sistnämnda konvention inte är tillämplig i Bulgarien (eftersom den bulgariska högsta domstolen fastställt att den inte är förenlig med den bulgariska konstitutionen och således inte kan ratificeras) anser den hänskjutande domstolen att den med avseende på artikel 10.1 d i direktiv 2011/95 är av betydelse vad gäller beaktande av situationen i ursprungslandet för det fall att WS eventuellt återvänder dit (i synnerhet med hänsyn till Turkiets utträde ur konventionen).
- 10 Huvudfrågan som uppkommer i målet i samband med de tillämpliga folkrättsliga konventionerna är huruvida den hänskjutande domstolen vid bedömningen av begreppet könsrelaterat våld mot kvinnor kan använda sig av legaldefinitionerna i konventionen om avskaffande av diskriminering av kvinnor och Istanbulkonventionen, eller om detta begrepp har en egen, självständig betydelse. **Den första frågan** har ställts för att klargöra dessa aspekter.
- 11 Med avseende på **den andra frågan** anser den hänskjutande domstolen att punkterna 19, 24 och 25 i den allmänna rekommendationen från FN:s CEDAW-kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor (nedan kallad CEDAW-kommittén) utgör nyttig vägledning. Enligt denna vägledning definieras könsrelaterat våld för det första som våld riktat mot en kvinna på grund av att hon är en kvinna, eller som drabbar kvinnor oproportionerligt mycket, och för det andra som våld riktat mot grupper av kvinnor som tillhör sårbara eller missgynnade grupper eller mot grupper av kvinnor som utöver diskrimineringen mot dem i egenskap kvinnor även kan vara utsatta för många olika typer av diskriminering på grund av andra skäl, såsom ras, etnisk eller religiös identitet, funktionshinder, ålder eller andra faktorer.

- 12 Även i Istanbulkonventionen definieras, å ena sidan, ”könsrelaterat våld mot kvinnor” som våld mot en kvinna på grund av att hon är en kvinna, och ”våld mot kvinnor” som ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Den hänskjutande domstolen anser att detta brott mot de mänskliga rättigheterna kan utgöra förföljelse enligt artikel 9.1 i direktiv 2011/95/EU. Å andra sidan definierar Istanbulkonventionen ”våld i hemmet” som varje fall av fysiskt, sexuellt, psykiskt eller ekonomiskt våld som utövas inom familjen eller i hemmiljön eller mellan makar eller partner eller före detta makar eller partner, oavsett om förövaren delar eller har delat bostad med brottsoffret eller inte. Den hänskjutande domstolen anser att de på detta sätt reglerade konkreta handlingarna som utgör könsrelaterat våld mot kvinnor överensstämmer med förföljelse i den mening som avses i artikel 9.2 a och f i direktiv 2011/95/EU.
- 13 Vidare tar den hänskjutande domstolen hänsyn till Europaparlamentets resolution av den 8 mars 2016. I denna framhålls att könsrelaterat våld och diskriminering, till exempel sexuellt våld, tvångsäktenskap, våld i hemmet, så kallade hedersbrott och könsdiskriminering som sker med statens goda minne, utgör förföljelse och bör vara giltiga skäl för att söka asyl i EU. Den hänskjutande domstolen tar emellertid även hänsyn till generaladvokaten Hogans förslag till avgörande av den 11 mars 2021 i förfarande för yttrande 1/19 vilket inleddes på begäran av Europaparlamentet (EU:C:2021:198). Enligt punkt 161 i förslaget till avgörande föreskrivs för närvarande i unionsrätten inte en allmän skyldighet att beakta våld mot kvinnor som en form av förföljelse som kan föranleda flyktingstatus.
- 14 Vad gäller klassificeringen av könsrelaterat våld mot kvinnor som ett skäl för att bevilja internationellt skydd är den hänskjutande domstolen osäker på hur den ska tolka begreppet tillhörighet till en särskild samhällsgrupp enligt artikel 10.1 d i direktiv 2011/95. Den hänskjutande domstolen vill i synnerhet få klarhet i huruvida offrets biologiska/sociala kön (våld mot en kvinna på grund av att hon är en kvinna) räcker för att fastställa att personen tillhör en sådan samhällsgrupp. Eller kan de konkreta formerna av förföljelse och handlingarna som utgör förföljelse vara relevanta för ”gruppens synlighet i samhället” (det vill säga vara dess särskiljande egenskap), med beaktande av omständigheterna i ursprungslandet? Slutligen vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida dessa handlingar endast kan avse förföljelse enligt artikel 9.2 a och b i direktiv 2011/95. Med andra ord huruvida det med beaktande av en bokstavlig tolkning som grundas på ordalydelsen av artikel 10.1 d i direktiv 2011/95 är nödvändigt att fastställa en ytterligare särskiljande egenskap hos gruppen.
- 15 I sitt resonemang avseende **den tredje frågan** konstaterar den hänskjutande domstolen att artikel 10.1 d i direktiv 2011/95 definierar tillhörighet till en särskild samhällsgrupp genom två kumulativa villkor som ska uppfyllas. Å ena sidan måste medlemmarna i gruppen ha en gemensam ”väsentlig egenskap”, ”en gemensam bakgrund som inte kan ändras” eller en gemensam egenskap eller övertygelse ”som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den”. Å andra sidan ska gruppen ha en särskild identitet i det berörda landet eftersom den uppfattas som ”annorlunda” av omgivningen.

- 16 I samma bestämmelse omnämns uttryckligen könsrelaterade aspekter, inbegripet könsidentitet, som relevanta för ovannämnda begrepp. Emellertid används konjunktionen ”eller”, vilket visar att det finns två alternativ: Antingen för bedömningen av om en person ska anses tillhöra en särskild samhällsgrupp eller när en karakteristisk egenskap hos en sådan grupp ska fastställas.
- 17 Den hänskjutande domstolen framhåller att definitionen av tillhörighet till en särskild samhällsgrupp inte kan frikopplas från omständigheterna i ursprungslandet. Den konstaterar dock att det vid försöket att klassificera det våld i hemmet som åberopats som en form av könsrelaterat våld är nödvändigt att beakta den omständigheten att våldet måste drabba kvinnor på alla samhällsnivåer, oberoende av deras ålder, utbildning, inkomst, deras sociala status eller deras ursprungsland. I vissa samhällen avfärdas våld i hemmet emellertid alltför ofta som en privat fråga och tolereras alltför lätt. Detta gör det ännu svårare för den hänskjutande domstolen att konstatera att den konkreta formen av och handlingen som utgör könsrelaterat våld (våld i hemmet) är avgörande för ”gruppens synlighet i samhället” som en del av definitionen i artikel 10.1 d i direktiv 2011/95. Ett särdrag hos den könsrelaterade förföljelse som har gjorts gällande är emellertid att gärningsmannen som utövar våldet är en person som redan är känd för offret och att offret ofta befinner sig i en ekonomisk eller annan beroendeställning till gärningsmannen, vilket ökar rädslan för att anmäla våldet. Detta medför att offret riskerar att på nytt utsättas för brott av gärningsmannen eller av familjen. Den hänskjutande domstolen anser att detta utgör ytterligare argument som talar mot att formen av/handlingarna som utgör den könsrelaterade förföljelsen, vid bedömningen av det konkreta våld som har gjorts gällande i förevarande fall, ska vara avgörande för gruppens ”synlighet” i samhället i den mening som avses i den aktuella bestämmelsen i direktiv 2011/95.
- 18 I resonemanget avseende **den fjärde frågan** drar den hänskjutande domstolen den mellanliggande slutsatsen att det för bedömningen av tillhörighet till en särskild samhällsgrupp i förevarande mål endast är WS biologiska eller sociala kön som är relevant. Den hänskjutande domstolen anser att skäl 30 och artikel 4.3 c i direktiv 2011/95 ger stöd för en sådan tolkning. I synnerhet anser den hänskjutande domstolen att den relevanta grunden för förföljelsen är våld riktat mot en kvinna på grund av att hon är en kvinna. Offret utsattes för en rad konkreta former av och handlingar som utgör könsrelaterad förföljelse, inbegripet det åberopade våldet i hemmet och hotet om hedersmord. Om dessa konkreta handlingar är tillräckligt allvarliga till sin natur eller på grund av sin upprepning i enlighet med artikel 9.1 i direktiv 2011/95 för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna utgör det könsrelaterade våldet en grund för flyktingstatus, såvitt sökanden kan styrka en välgrundad fruktan för sådan förföljelse.
- 19 Trots detta tvekar den hänskjutande domstolen inför att klassificera det åberopade könsrelaterade våldet i form av våld i hemmet som ett skäl för beviljande av internationellt skydd. Frågan är hur orsakssambandet enligt artikel 9.3 i direktiv 2011/95/EU ska fastställas när den som utövar förföljelsen är en grupp som inte

företräder staten i den mening som avses i artikel 6 c i direktiv 2011/95. Med hänsyn till att konjunktionen ”eller” används i skäl 29 och i artikel 9.3 i direktiv 2011/95 tolkar den hänskjutande domstolen orsakssambandet på följande sätt: (i) samband mellan skälen till förföljelse och förföljelsen eller (ii) samband mellan skälen till förföljelse och avsaknaden av skydd mot sådan förföljelse, om det inte finns något samband mellan skälen till förföljelse och förföljelsen.

- 20 För det fall att förföljelsen som åberopas utövas av en grupp som inte företräder staten måste det emellertid enligt definitionen i artikel 6 c i direktiv 2011/95 kunna bevisas att de aktörer som anges i leden a och b är oförmögna eller ovilliga att tillhandahålla skydd mot förföljelse eller allvarlig skada enligt artikel 7. I enlighet med detta vore det i det enskilda fallet av våld nödvändigt att fastställa ett orsakssamband till avsaknaden av skydd i ursprungslandet. I detta sammanhang ställer den hänskjutande domstolen även frågan huruvida omständigheten att varken grupperna som inte företräder staten, vilka utövar förföljelsen, eller offren för de enskilda handlingarna av förföljelse och våld anser att dessa är könsrelaterade eller riktas mot dem endast på grund av deras biologiska eller sociala kön har betydelse för att fastställa ett orsakssamband enligt artikel 9.3 i direktivet. Hur ska denna fråga bedömas när sökanden vid skildringen av hennes flykthistoria inte har angett att hon haft ”könsrelaterade problem”? Myndigheten konstaterade nämligen i det aktuella målet bland annat att ”sökanden är myndig och har inte uppgett att hon utsatts för förföljelse på grund av sitt kön”.
- 21 **Fråga fem** ställs av den hänskjutande domstolen för det fall att den förföljelse i form av könsrelaterat våld – våld i hemmet – som åberopats inte anses utgöra grund för flyktingstatus. I sådana fall ska det prövas huruvida villkoren för att bevilja subsidiärt skydd är uppfyllda, det vill säga huruvida WS om hon återsänds till sitt ursprungsland skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 2 f jämförd med artikel 15 a och b i direktiv 2011/95. I detta avseende tar den hänskjutande domstolen hänsyn till skäl 34 i direktiv 2011/95 jämförd med artiklarna 2 och 3 EKMR samt artikel 3 a i Istanbulkonventionen och punkterna 1 och 7 i den allmänna rekommendationen nr 19 från CEDAW-kommittén. I dessa bestämmelser definieras könsrelaterat våld som ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna.
- 22 I detta sammanhang ställer den hänskjutande domstolen frågan hur det hot om hedersmord som åberopats ska bedömas inom ramen för subsidiärt skydd. Är detta hot tillräckligt för att fastställa en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15 a i direktiv 2011/95, eller är det fråga om omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 15 b i direktiv 2011/95, jämförd med artikel 3 EKMR, närmare bestämt med avseende på de risker som WS har åberopat, nämligen att på nytt utsättas för tvångsgifte, den stigmatisering i samhället som fördömer ensamstående kvinnor som fött ett utomäktenskapligt barn och fruktan för att på nytt bli offer för den frånskilda maken eller familjen.

Den hänskjutande domstolen vill i synnerhet få klarhet i huruvida den subjektiva aspekten av definitionen i artikel 2 f i direktiv 2011/95 (”inte vill begagna sig av

det landets skydd”), inbegripet vägran att utnyttja härbärgen för personer som utsatts för våld i hemmet på grund av utsikten att tillbringa flera år under mer eller mindre fängesliknande förhållanden vilket får många att återvända till våldsamma familjerelationer, eftersom de inte har stöd från män eller släktingar, är tillräckligt för beviljande av subsidiärt skydd när det föreligger ett verkligt hot om hedersmord för vars förverkligande det endast krävs att gärningsmannen lyckas genomföra en enstaka handling.

ARBETS
DOKUMENT